



© Jason Fufordy

Hernán Díaz, escriptor i editor, va néixer el 1973 a Buenos Aires, va créixer a Suècia, va estudiar a Londres i ara viu a Brooklyn, Nova York. Ha escrit *Borges, between History and Eternity* (Bloomsbury, 2012), i és l'editor de la *Revista Hispànica Moderna* i el director adjunt de l'Institut Hispànic de la Universitat de Colúmbia. Ha publicat en capçaleres com *Cabinet*, *The New York Times*, *The Kenyon Review*, *Playboy*, *Granta* i *The Paris Review*. *A l'horitzó*, la seva primera novel·la, traduïda a dotze llengües, ha guanyat el premi internacional William Saroyan, va ser finalista del premi Pulitzer 2018 i del premi PEN/Faulkner, i *Publishers Weekly* la va incloure entre els deu millors llibres del 2017. També va obtenir el premi del jurat del Festival d'Amèrica de París i el premi Noves Veus Americanes, entre d'altres.

Hernán Díaz

A l'horitzó

Traducció de l'anglès de Josefina Caball

ANTÍPODA, 44



EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *In the distance*

© Hernán Díaz, 2017

First published in the United States by Coffee House Press, Minneapolis, MN, USA/

First published in the United States as part of the Emily Books imprint of Coffee House Press, Minneapolis, MN, USA/

Reprinted with permission of Coffee House Press, Minneapolis, MN, USA

Primera edició: febrer del 2020

© de la traducció: Josefina Caball, 2020

© de la fotografia de la coberta: bauhaus1000 / Getty images

© de la fotografia de l'autor: Jason Fulfordy

© de la il·lustració de les guardes: Alan Z. Uster / Adobe Stock

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SL, 2020

Publicat per Edicions del Periscopi SL

info@periscopi.cat

Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió:

Romanyà Valls

Sant Joan Baptista, 35

08789 - La Torre de Claramunt

Barcelona

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel i Marta Rubirola

Maquetació i disseny interior: Tono Cristòfol

Correcció: Miquel Saumell Santaegènia, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo

Disseny de la col·lecció i coberta: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de vuitanta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12.

Dipòsit legal: B 579-2020

ISBN: 978-84-17339-31-9

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Per a l'Anne i l'Elsa

El forat, una estrella esquerdada al gel, era l'única interrupció en aquella plana blanca que es fonia en el cel blanc. Gens de vent, gens de vida, cap soroll.

Un parell de mans van sortir de l'aigua i van buscar a les palpentes les vores del forat angulós. Els dits van trigar una estona a enfilarse per les parets internes de l'obertura, grui-xudes com els cingles d'un canyó en miniatura, i a arribar a la superfície. Així que van ser dalt de tot, es van enfonsar en la neu i s'hi van aferrar. Un cap va emergir. El banyista va obrir els ulls i va mirar la immensitat uniforme i infinita que s'estenia davant seu. Entre la barba i els cabells llargs i blancs se li veien blens del color de la palla. No semblava que res l'inquietés. Si li costava respirar, el vapor de l'alè es feia invisible sobre aquell fons incolor. L'home va repenjar els colzes i el pit damunt la neu poc fonda i va girar el cap.

Uns dotze homes barbuts de pell encetada i abrigats amb pellisses i impermeables l'observaven des de la coberta d'una goleta encallada al gel, a uns quants metres d'on era ell. Un dels homes va cridar alguna cosa que li va arribar com un murmuri confús. Rialles. El banyista va bufar i va fer caure una gota que tenia a la punta del nas. Comparats amb el so real i precís d'aquella exhalació (i del cruixit de la neu sota els colzes i de l'aigua que llepava la vora del forat), feia l'efecte que els sorolls apagats provinents del vaixell eren el degoteig d'un somni. Sense fer cas dels crits esmor-teïts de la tripulació i aferrant-se encara al caire del forat, l'home es va girar d'esquena al vaixell i va contemplar altre cop aquell buit immens i blanc. L'única cosa viva que s'hi veia eren les seves mans.

Finalment va sortir del forat, va agafar el destraló que havia fet servir per trencar el gel i es va aturar, despullat, i va mirar amb els ulls mig aclucats el cel brillant i sense sol. Semblava un Crist vell i fornit.

A continuació, es va eixugar el front amb el dors de la mà i es va inclinar per agafar el rifle. Va ser aleshores que les seves proporcions colossals, fins llavors amagades per la immensitat blanca, es van fer evidents. El rifle, a la seva mà, semblava de juguina, i tot i que l'agafava per la boca, la culata no tocava a terra. Al costat del rifle, es va fer evident que el destraló que duia sobre l'espatlla era una destral. El banyista era tan alt i fort com es podia arribar a ser sense deixar de ser humà.

L'home nu va mirar fixament les petjades que havia deixat per anar a banyar-se al gel i les va seguir per tornar al vaixell.

Una setmana abans, prescindint del consell de la major part de la tripulació i d'uns quants passatgers que no tenien

pèls a la llengua, el jove i inexpert capità de l'*Impeccable* havia dirigit l'embarcació cap a un estret en què s'havien acumulat plaques de gel després d'una tempesta de neu i d'una severa onada de fred, i s'hi havien quedat encallats. Com que eren a començament d'abril i la tempesta només havia interromput el desglaç que s'havia iniciat unes quantes setmanes abans, les pitjors conseqüències d'aquella situació van ser un racionament estricte de les provisions, una tripulació avorrida i enutjada, uns quants buscadors d'or malhumorats, un representant de la San Francisco Cooling Company profundament preocupat i la reputació del capità Whistler feta miques. Si bé la primavera alliberaria el vaixell, també en posaria en perill la missió: la goleta havia de recollir salmó i pells d'Alaska i després, noliejat per la Cooling Company, havia de portar gel a San Francisco, a les illes Sandwich i potser fins i tot a la Xina i al Japó. A banda de la tripulació, la majoria dels homes que anaven a bord eren buscadors d'or que s'havien pagat el passatge amb el seu esforç, arrencant, amb dinamita i a cops de martell, blocs enormes de gel de les glaceres, que després duïen amb carros fins al vaixell i guardaven a la bodega coberta de palla i mal aïllada amb pells i encerats. Quan posessin el rumb cap al sud per aigües més càlides, el volum de la càrrega aniria disminuint. Algú havia assenyalat la ironia del fet que un vaixell de gel quedés encallat al gel. Ningú no havia rigut i ningú no en va parlar més.

El banyista nu encara hauria estat més alt si no hagués tingut les cames tan arquejades. Recolzant-se només per les vores externes de les plantes dels peus, com si caminés sobre rocs cantelluts, inclinant el cos cap endavant i fent oscil·lar les espatlles per mantenir l'equilibri, va avançar lentament

cap al vaixell, amb el rifle a l'esquena penjat en bandolera i la destral a la mà esquerra, i amb tres moviments àgils va acostar-se al buc, va aferrar-se a la barana i va pujar a bord.

Els homes, ara en silenci, van fer veure que miraven cap a una altra banda, però no es podien estar d'observar-lo de reüll. Tot i que la seva manta era al lloc on l'havia deixada, unes quantes passes més enllà, el banyista es va quedar on era, mirant més enllà de l'orla, per sobre de tots els caps, com si estigués sol i tant se li'n donés que l'aigua del cos moll s'anés glaçant a poc a poc. Era l'únic home del vaixell que tenia els cabells blancs. Sec però musculós, el cos se li veia demacrat però alhora robust. Finalment, es va embolicar amb la manta feta a mà cobrint-se el cap com si fos un monjo, es va dirigir a l'escotilla i va desaparèixer sota la coberta.

—I dieu que aquest és el Hawk? Doncs no fa honor al nom; més que un falcó sembla més aviat un ànec moll! —va dir un dels buscadors d'or, i tot seguit va escopir per la borda i es va posar a riure.

Si abans, quan el banyista gegant encara era allà fora al gel, tots havien esclatat a riure, ara, aquella burla només va suscitar una resposta feble. Pocs van ser els homes que van deixar anar unes rialletes tímides, mentre que la majoria van fer veure que no havien sentit el comentari del buscador d'or i que no l'havien vist escopir.

—Au, vinga, Munro! —va fer un company en un to de súplica, estirant-lo suaument pel braç.

—Però si fins i tot camina com un ànec! —va insistir en Munro, desfent-se de la mà del seu amic—. Qüec-qüec, fa l'ànec groc! Qüec-qüec, fa l'ànec groc! —va cantussejar, movent-se com un ànec i imitant la peculiar manera de caminar del banyista.

Ara només dos companys van riure per sota el nas. Els altres es van allunyar tant com van poder del bromista. Uns quants buscadors d'or es van aplegar al voltant del foc moribund que alguns homes havien provat de mantenir viu a popa —al principi, el capità Whistler havia prohibit fer foc a bord, però així que es va fer evident que s'estarien encallats al gel una temporada, el patró, humiliat, va perdre autoritat per fer complir la prohibició—. Els passatgers més grans formaven part d'una colla de buscadors d'or que es dirigien altre cop a les mines que havien hagut d'abandonar al setembre, quan la terra va començar a tornar-se dura com una pedra. El més jove, l'únic home a bord que no portava barba, no devia tenir més de quinze anys. Volia unir-se a un altre grup de buscadors que tenien la intenció d'anar més cap al nord amb l'esperança de fer-se rics. Alaska era un territori nou i se n'explicaven històries fantàstiques.

De sobte, es van sentir uns crits d'excitació que sortien de l'altre extrem de l'embarcació. En Munro aferrava un home escanyolit pel coll i una ampolla amb l'altra mà.

—El senyor Bartlett ha tingut l'amabilitat de convidar-nos a tots a una ronda —va anunciar. En Bartlett va fer una ganyota de dolor—. De la seva collita.

En Munro va fer un trago, va deixar anar la víctima i va passar l'ampolla als altres.

—És veritat? —va preguntar el noi, girant-se de cara als seus companys—. Tot això que diuen del Hawk, és veritat?

—Què, concretament? —va preguntar un dels buscadors—. Que va matar a cops els germans d'aquella comunitat? O allò de l'os negre a la serralada?

—Vols dir el puma —el va interrompre un home esdentegat—. Era un puma. El va matar amb les seves pròpies mans.

Unes passes més enllà, un home que portava una jaqueta encreuada força tronada i que havia sentit la conversa va dir:

—Una vegada va ser un cap de les nacions índies. D'aquí li ve el nom.

De mica en mica, la conversa va anar captant l'atenció dels homes de la coberta fins que gairebé tots es van aplegar a la popa al voltant del grup que s'havia format primer. Tots tenien alguna cosa per explicar.

—La Unió li va oferir un territori propi, una mena d'estat, amb lleis pròpies i tot això. Només per treure-se'l de sobre.

—Camina d'una manera estranya perquè li van marcar els peus.

—Té un exèrcit d'homes que viuen i l'esperen als cingles del territori del canyó.

—Els de la seva banda el van traïr i ell els va matar a tots.

Les històries es van anar multiplicant, i aviat es van encavalcar diverses converses, cada vegada més agosarades i extravagants pels fets que s'hi narraven.

—Mentides! —va cridar en Munro, mentre s'acostava al grup, ben borrarxo—. Tot són mentides! Mireu-lo bé! Que no l'heu vist? És un vell covard. De falcons, en puc abatre tot un estol quan vulgueu. Com si fossin coloms! Pam, pam, pam! —Va disparar cap al cel amb un rifle imaginari—. En qualsevol moment. Doneu-me'l, aquest, aquest, aquest cap de banda, aquest, aquest, aquest cabdill. Quan vulgueu! Tot són mentides.

L'escotilla que portava a sota la coberta es va obrir amb un grinyol. Tothom va emmudir. Amb penes i treballs, el banyista en va sortir i, com un colós coix, va avançar cap a la colla d'homes amb pas feixuc. Ara portava uns pantalons de cuir

sense adobar, una camisa esfilagarsada i unes quantes capes de peces de llana difícils de definir, sota un abric fet de pells de linx, coiote, castor i os, caribú i serp, guineu i gosset de les praderies, coati i puma i d'altres bèsties desconegudes. Aquí i allà es gronxava un musell, una pota, una cua. A l'esquena li penjava el cap buidat d'un puma molt gros, com si fos una caputxa. La diversitat d'animals que havien anat a parar a aquell abric, així com també els diversos graus de desgast de les pells, donaven una idea de la quantitat de temps que havia calgut per confeccionar aquella peça i de l'abast dels viatges de qui la portava. L'home aguantava la meitat d'un tronc a cada mà.

—Sí —va dir sense mirar a ningú en particular—. La majoria d'aquestes coses són mentida.

Tothom es va afanyar a apartar-se de la línia invisible que separava en Munro de l'home de l'abric de pell. En Munro, amb la mà a prop de la pistolera, es va quedar allà dret amb la solemnitat i l'estupefacció pròpies d'algú que està molt borratxo i molt espantat.

L'homenàs va fer un sospir. Semblava immensament cansat.

En Munro no es va bellugar. El banyista va fer un altre sospir i, de cop i volta, abans que ningú tingués temps de reaccionar, va fer xocar un tronc contra l'altre amb un cop eixordador. En Munro es va llançar a terra ben arraulit; dels altres homes, alguns es van ajupir, d'altres es van tapar el front amb el braç. L'esclafit va créixer, va ressonar i finalment es va dissoldre en la vastitud, i llavors tothom va començar a girar el cap. En Munro encara era a terra. Amb cautela, va alçar el cap i es va aixecar. Ben vermell i incapaç d'apartar la mirada dels peus, va desaparèixer darrere els seus companys i després en un racó amagat del vaixell.

El tità aguantava els troncs enlaire, com si encara ressonessin, i llavors va obrir-se pas entre els homes i es va dirigir al foc moribund. De sota l'abric va treure un tros de filassa i un tros de tela enquitranada. Va llançar-los a sobre les brases, a continuació hi va afegir un dels troncs i amb l'altre va remenar la caliuada fins que també el va tirar a les flames, cosa que va aixecar un remolí de xàldigues cap al cel foscant. Quan el vòrtex lluminós es va apagar, l'home es va escalfar les mans acostant-les al foc. Va tancar els ulls i es va inclinar una mica cap a les flames. A la claror rogenca com el coure es veia més jove, i feia l'efecte que somreia tot satisfet —però també hauria pogut ser una ganyota provocada per la calor intensa—. Els homes van començar a allunyar-se'n, com sempre amb una barreja de respecte i de por.

—Quedeu-vos vora el foc —va dir en veu baixa.

Era la primera vegada que els dirigia la paraula. Els homes van dubtar i es van parar en sec, com si sospessin dues opcions prou terribles totes dues: fer el que els demanava o no fer-ne cas.

—Gairebé totes aquestes històries són mentides —va repetir l'home—. No totes. La majoria. El meu nom —va afegir, i es va asseure sobre una bota. Va descansar els colzes sobre els genolls i el front als palmells, va agafar aire i llavors es va incorporar amb un posat cansat però majestuós.

Els buscadors d'or i els mariners, capcots, no es van moure de lloc. Fent rodolar un barril, el noi va emergir de darrere la colla, es va atrevir a col·locar-lo vora aquell home i s'hi va asseure. L'homenàs va moure el cap, tal vegada en un gest d'aprovació, però va ser un moviment fugaç i gairebé imperceptible que potser no s'adreçava a ningú en concret.

—Em dic Håkan —va afegir mirant fixament el foc i pronunciant la primera vocal com una mena de *u* que a l'instant es va fondre en una *o* i, després, en una *a*, no pas seguides sinó en un so guerxat o distorsionat de manera que, per un instant, tots tres sons es van sentir com un de sol—. Håkan Söderström. El cognom no m'ha fet mai falta. No l'he fet servir mai. I ningú no sabia dir-me bé el nom de pila. Jo no sabia parlar anglès quan vaig arribar aquí. La gent em preguntava com em deia. Jo responia Håkan —va dir, posant-se una mà al pit—. Ells preguntaven, com?, què dius? I quan per fi vaig saber prou anglès per poder donar explicacions, ja tothom em deia Hawk.

Feia l'efecte com si s'adrecés al foc però que no li fes res que els altres el sentissin. El noieta era l'únic que seia. Alguns es van quedar al lloc on eren, d'altres s'havien apartat sense fer soroll i s'havien esmunyit cap a la proa o havien baixat sota la coberta. Finalment, una mitja dotzena d'homes es van atansar al foc amb barrils, caixes o fardots per seure. En Håkan va emmudir. Algú va treure una pastilla de tabac i una navalla, en va tallar un tros meticulosament i després d'haver-lo examinat com si fos una pedra preciosa, se'l va ficar a la boca. Mentrestant, els homes van anar envoltant en Håkan per escoltar-lo asseguts a la punta dels seients improvisats, a punt per alçar-se d'un bot si aquell homenàs es tornava hostil. Un dels buscadors d'or va treure pa ranci i salmó; un altre tenia patates i oli de peix. Es van passar el menjar, però en Håkan no en va voler. Els homes es van anar relaxant mentre menjaven. Ningú no deia res. Encara era impossible distingir el cel de la terra, però l'un i l'altra començaven a grisejar. Finalment, després d'haver remenat el foc, en Håkan es va posar a parlar. Fent pauses

llargues i a estones amb una veu gairebé inaudible, va continuar enraonant fins que va sortir el sol, sempre adreçant-se al foc, com si les paraules s'haguessin de cremar tan bon punt les pronunciava. De vegades, però, semblava que parlava al noi.